

Historik finntorpet Laxtjärnstorpet.

Laxtjärnstorpet.

Foto genom Nils-Erik Jansson.

Laxtjärnstorpet ligger på västra sidan om nuvarande riksvägen E26 genom byn Laxtjärn (Lohenlampi). I kyrkoböckerna registreras de boende under Hästkullen, Järna finnmark. Både Laxtjärnstorpet och Dansartorpet tillhörde Hästkullen och inte förrän senare på 1800 talet benämns de med torpens namn i husförhörlängderna.

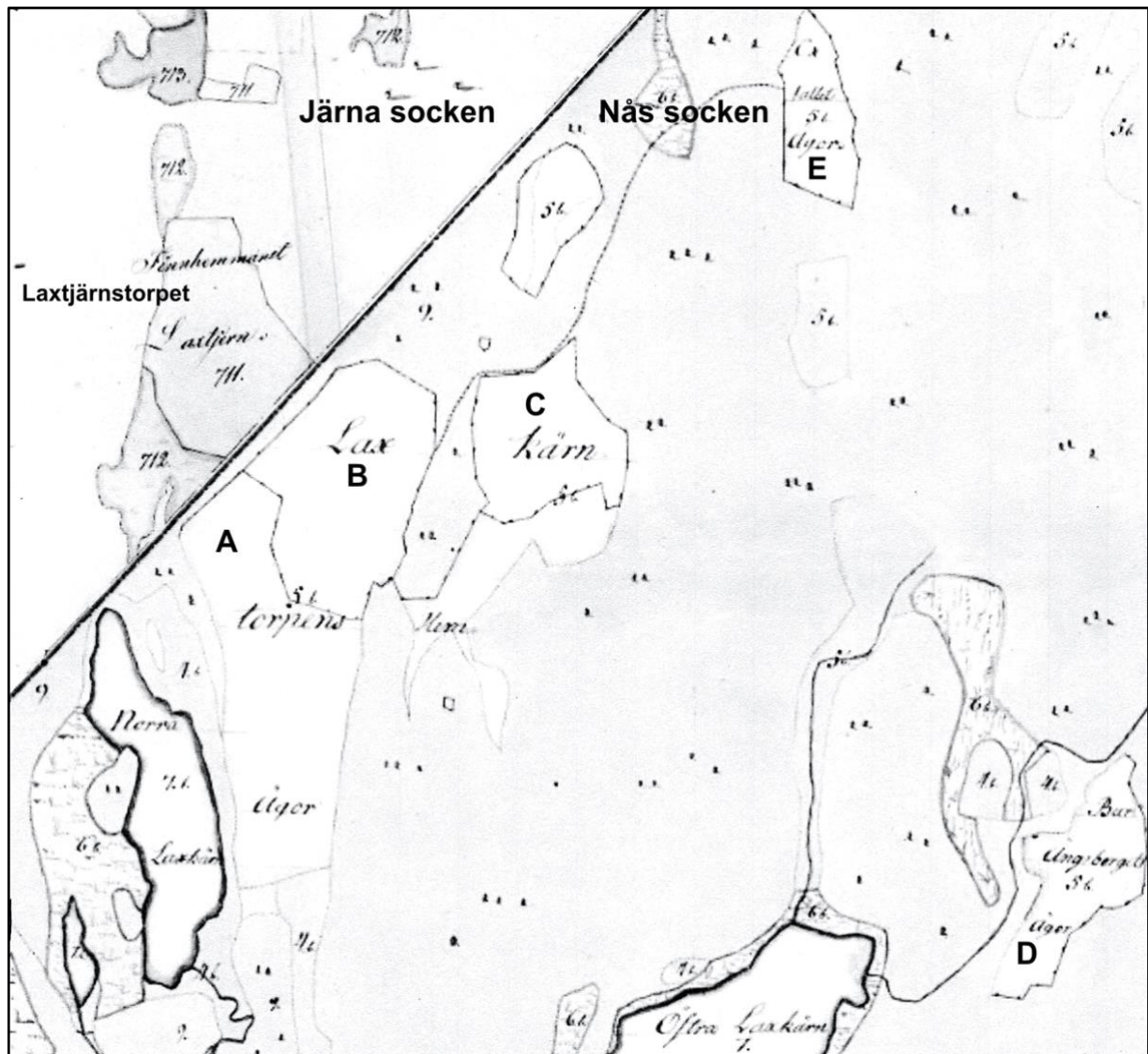
Torpet har sitt ursprung till början av 1800 talet och släkten Siikainen som kom inflyttande från Kvarnberget (Myllymäki) Säfsnäs till Laxtjärn (Lohenlampi) 1785, genom familjen Mats Persson Siikainen f 1735 som först bosatte sig vid Laxtjärn Nedre.

Mats Perssons första hustru Malin Henriksdotter f 1737, avlider 1793 och 1796 gifter han sig för andra gången med Lisa Jansdotter f 1755. Med hänvisning till dombok 1806, så kan Mats Persson redan 1796, efter andra giftermålet, ha byggt upp Laxtjärnstorpet på Järna Finnmark. Eller så byggde han upp torpet efter att ha sålt hemmanet 1801, vid Laxtjärnsfallet till sonen Jan Matsson. Laxtjärnstorpet låg i direkt anslutning till rågången mellan Nås och Järna socknar och även till sönerna Hindric Matssons och Jan Matssons ägor på Nås finnmark.

Ur dombok år 1806 sid.5. ”Inbördes testamente mellan Mats Persson och Lisa Jansdotter vid Laxtjärn, Järna”

Eftersom Mats hustru Lisa Jansdotter avlider 1805 så kan man anta att denna domboksanteckning från 1806, gäller återopande av testamentet efter hennes död.

Mats Persson Siikainen avlider 1817 och på karta från 1818 ser vi Jonas Olsson som ägare till Finnhemmanet.

Utsnitt från Lantmäteristyrelsens karta Nås socken 1804/1805 samt Järna socken 1821.

Vi har på denna karta fört samman en karta med Laxtjärnsstorpet på Järna socken med en karta på Nås socken för att visa gränsen mellan socknarna och även hur Laxtjärns ägor ligger i förhållande till varandra. Då Mats Persson Siikainen och sönerna skulle bebygga platsen protesterade Järnabönderna med hänsyn till rågången, men enligt domstolsbeslut fick de tillstånd att ta upp boplatser i området och Järnabönderna drog tillbaka sina protester.

Lantmäteriets karta 20-Jär-14 år 1818. Hästkullen. Lantmäteristyrelsen Hästkullen nr 1-5 år 1818.

Litt F. Jonas Olsson. Lantmäteristyrelsen Hästkullen nr. 1-5 inäodelning år 1818. Litt F. Jonas Olsson.

Jonas Olsson finns införd i Säfsnäs kyrkoböcker på Laxtjärnsfallet, Röberget, men eftersom Jonas Olsson redan på kartan 1818 står som ägare till hälften av Laxtjärnsstorpet så antar vi att han var bosatt här och endast mantalsförd i Röberget. Vi har även funnit honom och hustrun under en kortare tid i Äppelbo. Som kolare åt bruket fick familjen antagligen ofta flytta mellan olika boplatser. Han delade Laxtjärnsstorpets ägor med Thyfors Bruk.

Från Hällefors omkring 1814 kom,

Kolaren/torparen **Jonas Olsson** f 1782 Skifsen, Säfsnäs.

1:a giftet 1810 med **Anna Matsdotter** f 1788 Stackberget med rötter i släkten **Siikainen** på mormors mors sida, Anna Thomasdotter Siikainen född omkring 1750 i Kvarnberget.

Barn: Anna Stina f 1811 Kvarnberget gift 1826 med Ifvar Ifvarsson.
Maja f 1814 ” d 1834.
Lena f 1816 Kornfallet d 1830.
Johan f 1819 Sågen, Järna d 1826.
Catharina f 1820 Sågen, Järna gift 1842 med Per Magnus Olsson.

2:a giftet 1833 med **Stina Göransdotter** f 1779 Rovfallet, Rämmen, d 1844.

Hämtat från Säfsnäs dödbok: Anna Matsdotter f 1788 var sjuklig och den 15 augusti försvann hon och kom samma dag till Kvarnberget men hon vandrade vidare och den 25 augusti 1828 hittades hon död i en tjärn i Kvarnberget.

Per Magnus Olsson f 1815 Björnhöjden, Säfsnäs.

Gift 1842 med **Catharina Jonsdotter** f 1820 Sågen, Äppelbo (*dotter till Jonas Olsson*)

Barn: Johannes f 1842 d 1842.
Per Johan f 1843 Thyn
Anna Stina f 1845 Laxtjärnsfallet
Emma Johanna f 1847 Björnhöjden till Hällefors.
Catharina f 1850 ”
Gustaf f 1852 ” d 1857.
Carl f 1854 ” d 1855.

Familjen flyttade till Björnhöjden 1846. De fick ytterligare fyra barn födda i Säfsnäs, Maria f 1855, Klara Matilda f 1858, Ella Josefina f 1861 och Sophia f 1864.

Jonas Olssons dotter, Anna Stina Jonsson blev gift 1826 med Ifvar Ifvarsson f 1806 Malung. De fick sonen Jonas 1833 i Laxtjärnsfallet. Familjen flyttade 1834 till Kvarnberget, därefter till Thyfors 1838 där Ifvar arbetade som dagkarl åt bruket. Enligt boken ”Vi från Thyn” har familjen varit bosatta vid Pundasberget, ”Puntaisenmäki” och 1859 fick de löfte från Thyfors Bruk att bo kvar i badstugan. År 1875 flyttade de till Thyen och där avlider Ifvar 1881. Enlig dödboken dog sonen Jonas år 1857 ”genom vådlig händelse vid Högbo Ångsåg i Gästrikland”.

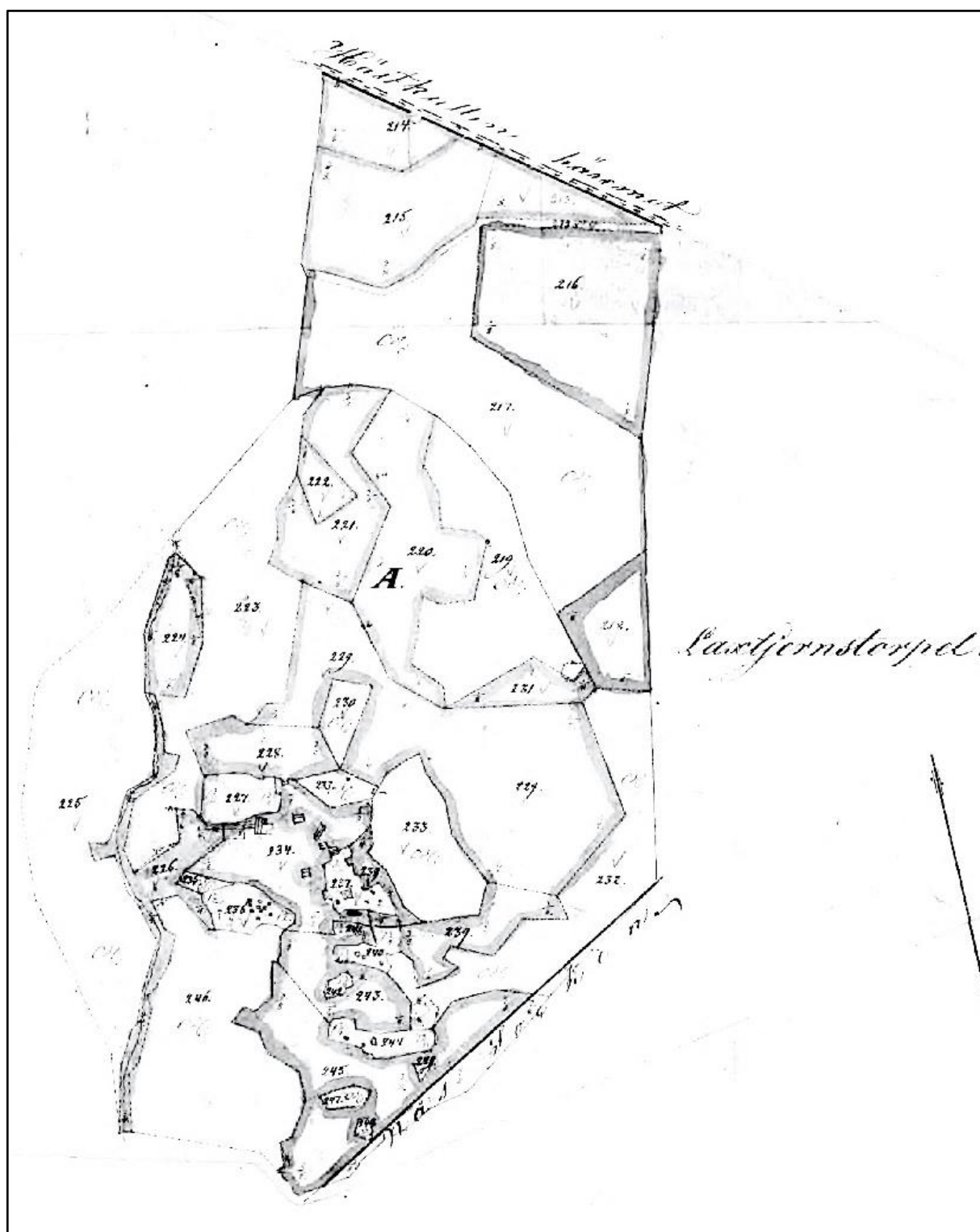
Fördelsman **Göran Persson** f 1796 Långfallet, Rämmen, d 1880.

Gift 1825 med **Stina Hindersdotter** f 1801 Laxtjärnsfallet, d 1869.

De kom från Rämmen 1824 till Hästkullen (Nupa) och var bosatta i Hästkullen troligen fram till 1846 då de flyttar till Laxtjärnstorpet som nu står tomt och som gränsar till svärfadern Hindric Matsson i Laxtjärnsfallet.

Stinas föräldrar var Hindric Matsson Siikainen f 1760 som kom 1785 till Laxtjärnsfallet från Kvarnberget och bebyggde Laxtjärn tillsammans med fadern och bröderna.

Görans föräldrar var Per Göransson f 1768 Lönnfallet, Gåsborn och Stina Danielsdotter f 1775 Råmsberget, Gåsborn.

Utsnitt ut Lantmäteriets karta 20-Jär-82 Storskifte 1849. Laxtjärnstorpet.

Om man tittar på kartan från 1818, så ser man att hemmanet på denna karta från 1849 har ett flertal byggnader och även de odlingsbara markarealerna är betydligt större.

Kom 1863 från Dansartorpet och flyttade till Hästkullen (Nupa) 1877.

Landbonden **Johan Jonsson** f 1832.

Gift 1863 med **Stina Gustafsdotter** f 1827, Laxtjärn Långfallet.

Hennes: Per Johan f 1855

Emma f 1860

Deras: Anna Lisa f 1864 Järna gift 1887.

Clara f 1866 ”

Albin f 1867 ” d 1868.

Vilhelm f 1869 ” d 1870.

Lena f 1871 ” d 1873.

Johans föräldrar var Jonas Jansson Siikainen f 1798 och Stina Jansdotter f 1805 på Dansartorpet. Johans hustru Stina Gustafsdotters föräldrar var Gustaf Janson f 1800 och Lisa Matsdotter f 1798 i Laxtjärnsfallet. Stinas farfar var Jan Matsson Siikainen en av de första nybyggarna i Laxtjärnsfallet.

Dottern Anna Lisa f 1864 blev gift 1887 med Lars Eriksson f 1864 Råda Gård, d 1911.

Johan Jonsson och hustru Stina Gustafsdotter flyttade till Hosjö 1893.

Familjen kom 1877 till Laxtjärnstorpet.

Landbonden **Johannes Nilsson** f 1855, Laxtjärnsfallet ”Törns”.

Gift 1876 **Stina Nilsdotter** f 1846 Rågsåsen, Järna.

Hennes dotter Matilda f 1875 Mjölbergsåsen d 1900.

Barn: Stina Maria f 1876 Nås d 1878.

Anna f 1878 Laxtjärnstorpet d 1900.

August f 1879 ”

Emma f 1880 ”

Maria f 1881 ” till Nås 1904.

Johan f 1883 ”

Edvard f 1885 ”

Ada f 1887 ”

Albin f 1889 ”

Familjen flyttade till Mjölbergsåsen 1895.

Från Laxtjärnsfallet ”Törns” 1899 kom

Anders Ersson f 1834 Näsrämnen Värmland, d 1919.

Gift 1864 med änkan **Stina Maja Jansdotter** f 1839 Näsrämnen, Värmland, d 1923.

De hade nio barn och sönerna Christoffer f 1882 och Viktor f 1884 var med hit för att sedan emigrera 1902 och föräldrarna 1906 till N.Amerika.

Från Kvarnberget, Säfsnäs 1906 kom

Landbonden **Ludvig Persson** f 1880 Säfsnäs, d 1932.

Gift 1905 med **Matilda Gustafsson** f 1883 Kullerberget, Säfsnäs, d 1914.

2:a giftet 1915 med **Augusta Gustafsson** f 1879, Säfsnäs.

1:a giftet barn: Helge Sigvard f 1905 till Nås 1931, gift 1933.

Ellen Viola f 1909 d 1909.

Gunhild Viktoria f 1911 till Malung 1932.

Änkan Augusta Gustafsson flyttade till Nås 1934.

Arrendator **Helge Sigvard Persson** f 1905 Säfsnäs.
Gift 1933 med **Hildur Gunborg Wester** f 1904 Nås.
Barn: Ella Kristina f 1934 Ludvika.
Familjen flyttade till Nås 1937.

Från Flaten, Nås 1937 kom arrendatorn
Ernst Birger Andersson f 1897 Tätsnåret, Säfsnäs.
Gift 1923 med **Anna Elisabeth Larsson**
f 1903 Okkoberget, Flatberget, Nås.
Barn: Ruth Elisabeth f 1923 Lejen, Säfsnäs.
Gunhild Maria f 1930 Flaten, Nås.
Ingvar Valentin f 1933 Flaten, Nås.
Ingvar Valentin flyttade till Ludvika 1949.
Från 1949 noteras familjen bosatt på bolagsgården
Törns i Laxtjärnsfallet.

Sittande Anna Elisabeth Larsson f 1903
och system Albertina f 1898.
Foto genom Göran Samuelsson.

Hanna Maria Jansson f 1887, flyttade från Jordbärsfallet till Ulriksberg 1924, där hon samma år gifte sig med änklungen Valfrid Gustafsson. De var bosatta i Ulriksberg till 1930 då de flyttade till Jordbärsfallet. Hanna dog 1953 och änklungen Valfrid Gustafsson och sonen Gunnar flyttade hit till Laxtjärns torpet 1953.

Valfrid Gustafsson f 1886 Ulriksberg, Säfsnäs.
1:a giftet med **Hanna Jansson** f 1885 Lejen, d 1918.
Son **Gunnar Sigvard** f 1916.
2:a giftet 1924 med **"Lill Hanna" Hanna Maria Jansson** f 1887 Mästertorpet, Sigfridstorp, d 1953.

Valfrid och Gunnar var senare bosatta i skolhuset
i Laxtjärn.

Gunnar Sigvard Gustafsson
längst till vänster.
Foto genom Marita Norgren.

Hans Jansson, son till Nils-Erik Jansson i Laxtjärn, köpte torpet av Stora Enso och är fast boende på Laxtjärnstorpet.